

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 197/2010-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. januára 2011 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o sťažnosti spoločnosti Z., spol. s r. o., B., právne zastúpenej spoločnosťou V., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. M. V., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Sžp/10/2009 takto

r o z h o d o l :

Základné práva spoločnosti Z., spol. s r. o., zaručené v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Sžp/10/2009 porušené neboli.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 197/2010-21 z 22. apríla 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti Z., spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Sžp/10/2009 (ďalej aj „namietané konanie“). Od 9. júna 2010 došlo k zmene v osobe právneho zástupcu sťažovateľky tak, že sa ním stala spoločnosť V., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. M. V.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že «Sťažovateľ nadobudol v r. 2004 kúpnu zmluvou nehnuteľnosť – pozemok parc. č. ..., ostatné plochy o výmere ... m² v kat. úz. ...

Kúpa pozemku bola realizovaná na základe predchádzajúceho záväzného stanoviska k investičnej činnosti zo dňa 24.3.2004, ktoré vydalo Hlavné mesto SR Bratislava, ktorého platnosť bola potvrdená dňa 20.12.2005, a na základe ktorých táto nehnuteľnosť bola určená na zastavanie „občianskou vybavenosťou“.

Na základe vyššie uvedeného záväzného stanoviska si sťažovateľ zabezpečil predpísanú projektovú, technickú a právnu dokumentáciu v rozsahu podľa podmienok zák.č.50/1976 Zb. v platnom znení (ďalej len stavebný zákon) a požiadal miestne a vecne príslušný stavebný úrad o vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby na novostavbu polyfunkčného objektu ...

Po uskutočnení stavebným zákonom predpísaných konaní a zisťovaní, stavebný úrad Mestskej časti Bratislava – Staré Mesto vydal dňa 2.8.2006 pod č.: SU-2005,2006/33482/50197/UR-Ga rozhodnutie o umiestnení stavby č. ...

Predmetné rozhodnutie o umiestnení stavby bolo v zákonnej lehote účastníkom tohto konania: Občianska iniciatíva za zachovanie životného prostredia v ..., napadnuté odvolaním, o ktorom rozhodol odvolací orgán – Krajský stavebný úrad v Bratislave svojím rozhodnutím č.A/2006/1821-HRC zo dňa 6.11.2006 tak, že odvolanie zamietol a rozhodnutie o umiestnení stavby č. ... potvrdil, čím sa toto následne stalo dňom 27.12.2006 právoplatným. ...

Napriek skutočnostiam..., ktoré nasvedčovali ukončeniu veci, dňa 1.6.2007 bol na Krajský stavebný úrad v Bratislave doručený rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 S 37/2007-75 zo dňa 28.mája 2007, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Bratislave č.A/2006/1821-HRC zo dňa 6.11.2006 ako i rozhodnutia mestskej časti Bratislava – Staré Mesto č.: SU-2005,2006/ 33482/ 50197/UR-Ga zo dňa 2.8.2006 s tým, že vec im bola vrátená na ďalšie konanie. Súd takto rozhodol na základe § 250j od. 3 O. s. p. z dôvodu, že mu neboli predložené spisy žalovaného správneho orgánu (tie boli v tom čase na Krajskej prokuratúre v Bratislave). Sťažovateľovi nebolo podanie žaloby oznámené, takže o konaní nevedel.

Keďže v predmetnom súdnom konaní bolo znemožnené sťažovateľovi domáhať sa účasti v ňom, považoval to za porušenie svojich ústavných práv. Preto sťažovateľ podal dňa 01.08.2007 na Ústavný súd SR proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1S 37/07 sťažnosť. O sťažnosti bolo rozhodnuté nálezom č. I.ÚS 219/07-42 zo dňa 13.03.2008, a to že Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1S 37/07 svojím postupom a rozsudkom z 28.5.2007 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a že citovaný rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Vzhľadom ku skutočnosti, že sťažovateľ nemal právnu istotu o spôsobe a čase vybavenia jeho ústavnej sťažnosti, v intenciách vtedy právoplatného a vykonateľného rozsudku Krajského súdu v Bratislave zúčastnil sa uloženého „ďalšieho“ územného

konania, ktorého výsledkom bolo vydanie „ďalšieho“ v poradí druhého územného rozhodnutia o umiestnení stavby polyfunkčného objektu ..., ktoré bolo pod č. ... vydané Mestskou časťou Bratislava – Staré Mesto pod č.SU-2005,2006,2007/33482/44581-UR dňa 17.07.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť na základe rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Bratislave č.A/2007/2047-1/HRL zo dňa 03.10.2007.

...toto „druhé“ územné rozhodnutie bolo identické so zrušeným územným rozhodnutím, okrem bodu 19. jeho výrokovej časti. V pôvodnom znení výrokovej časti územného rozhodnutia bola stavebníkovi – sťažovateľovi – uložená povinnosť do začatia stavebného konania predložiť stavebnému úradu právoplatné rozhodnutie orgánu ochrany prírody na výrub drevín nachádzajúcich sa na mieste uvažovanej výstavby, pri čom v čase vydávania „druhého“ územného rozhodnutia už toto rozhodnutie právoplatné bolo (výrubové rozhodnutie MČ Bratislava Staré Mesto č.21425-45751/ormč/2006/Ra zo dňa 10.07.2006 bolo na základe rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia v Bratislave č. sp.: ZPO/2007/00582/MIA/BA-I zo dňa 13.04.2007 dňom 25.04.2007 právoplatné).

Na základe tejto skutočnosti, t.j. že sťažovateľ rešpektoval pokyn Krajského súdu v Bratislave a pokračoval v „ďalšom“ územnom konaní, nastala dňom 21.04.2008 – dňom doručenia nálezu Ústavného súdu SR o zrušení napadnutého rozsudku Krajského súdu v Bratislave, ktorým bolo zrušené „prvé“ územné rozhodnutie – situácia, že na tú istú stavbu boli vydané dve právoplatné územné rozhodnutia, medzi ktorými bol jediný rozdiel – a to absencia bodu 19. výroku „prvého“ územného rozhodnutia.

Následne však, keďže došlo k zmenám v projekte, bolo vydané nové, „tretie“ územné rozhodnutie, ktoré je právoplatné. ...».

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) bol na základe nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 219/07-42 z 13. marca 2008 povinný prerokovať vec v ďalšom konaní, ktoré sa uskutočnilo pod novou sp. zn. 1 S 82/2008. Postavenie sťažovateľky v tomto súdnom konaní sa odvíjalo od § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), keď konajúci krajský súd na základe návrhu sťažovateľky uznesením z 25. septembra 2008 pripustil jej vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného správneho orgánu. O. B. (ďalej len „žalobca“), sa v predmetnom konaní domáhala preskúmania

zákonosti rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Bratislave (ďalej len „žalovaný“) č. A/2006/1821-HRC zo 6. novembra 2006, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie mestskej časti Bratislava – Staré Mesto (ďalej len „mestská časť“) o umiestnení stavby č. SU-2005,2006/33482/50197/UR-Ga z 2. augusta 2006 (ďalej aj „prvé územné rozhodnutie“). Žalobca v konaní namietal, že v prípadoch stanovených osobitným zákonom môže stavebný úrad v územnom konaní rozhodnúť len s výslovným súhlasom dotknutého orgánu, ktorým je v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“) orgán ochrany prírody. Keďže územné rozhodnutie je rozhodnutím o veci, ktorou môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny, v zmysle § 103 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. môže stavebný úrad vydať územné rozhodnutie až po doručení právoplatného rozhodnutia orgánu ochrany prírody o súhlase na výrub drevín. Žalovaný vydal (resp. potvrdil) rozhodnutie o umiestnení stavby predtým, ako mu bolo doručené právoplatné rozhodnutie orgánu ochrany prírody. Žalobca poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie mestskej časti z 10. júla 2006 o vydaní súhlasu sťažovateľke na výrub drevín (ďalej len „rozhodnutie o súhlase na výrub drevín“) napadol odvolaním, preto v čase vydania prvého územného rozhodnutia (ako aj potvrdzujúceho rozhodnutia žalovaného) ešte nebolo právoplatné. Krajský súd rozsudkom č. k. 1 S 82/2008-118 zo 6. novembra 2008 žalobu zamietol, keď sa stotožnil s názorom žalovaného, že právoplatné rozhodnutie o súhlase na výrub drevín (ak sa v konkrétnom prípade vyžaduje) musí byť predložené najneskôr v stavebnom konaní (a nie už v územnom konaní, ako to tvrdil žalobca).

Proti rozsudku krajského súdu zo 6. novembra 2008 podal žalobca odvolanie, ktoré odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci krajským súdom. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Sžp 10/2009 z 12. januára 2010 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“) odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zo 6. novembra 2006, ako aj rozhodnutie mestskej časti z 2. augusta 2006 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V súvislosti s postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom z 12. januára 2010 sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Najvyšší súd SR predvolaním sp.zn.5Sžp/10/2009 datovaným dňom 23.12.2009... ktoré bolo do Advokátskej kancelárie splnomocneného zástupcu sťažovateľa doručené v odpoľudňajších hodinách vo štvrtok dňa 08.01.2010, nariadil pojednávanie vo veci na utorok 12.01.2010, pričom splnomocnenec sa vrátil z dovolenky a oboznámil sa s termínom pojednávania v pondelok dňa 11.01.2010.

Uvedeným postupom Najvyššieho súdu SR došlo k porušeniu práv vedľajšieho účastníka konania vyplývajúcich z ust. § 115 ods.2 O. s. p... teda konštatovanie na spodnej časti zápisnice z pojednávania o dodržaní zákonnej 5-dňovej lehoty nie je pravdivé!

Na pojednávaní vo veci samej splnomocnený zástupca sťažovateľa súd informoval o tom, že výrub povolený vyššie citovaným právoplatným povolením bol už pred viacerými mesiacmi zrealizovaný. Súčasne doložil konajúcemu senátu stavebné povolenie na prekládku vody a prekládku horúcovodu, ktoré už boli stavebne ukončené a skolaudované, ako i právoplatné stavebné povolenie na hlavný stavebný objekt – polyfunkčný dom blok A a blok B. ...

Najvyšší súd SR v rozhodnutí konštatuje, že pri aplikácii ustanovení § 9 ods. 1 a 2 a § 103 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny došlo k ich nesprávnemu výkladu.

... územné rozhodnutie nebolo vydané ani procesne ani vecne v rozpore s dikciou zákona, keďže podľa prísl. ustanovení zákona v územnom konaní sa záujmy ochrany prírody a krajiny uplatňujú formou vyjadrenia... (teda nie je potrebné rozhodnutie). ...

V územnom konaní bolo v intenciách § 103 ods. 6 zákona o ochrane prírody a krajiny doručené vyjadrenie príslušného orgánu štátnej správy ochrany prírody, vydané podľa § 9 ods. 2 tohto zákona a v súlade s § 103 ods. 8 citovaného zákona stavebný úrad požiadavky uvedeného správneho orgánu, ktorými uplatňoval záujmy ochrany prírody a krajiny premietol do podmienok územného rozhodnutia, vrátane požiadavky zabezpečiť právoplatné rozhodnutie na výrub drevín s tým, že musí byť doručené na stavebné konanie, t. j. pred rozhodnutím o povolení stavby.

Stavebný úrad v územnom konaní nemôže rozhodnúť bez vyjadrenia orgánu ochrany prírody a jeho vyjadrením je viazaný. Až v stavebnom konaní podľa § 62 stavebného zákona stavebný úrad skúma, či predložená žiadosť zodpovedá podmienkam určeným v územnom

rozhodnutí a nemôže rozhodnúť o povolení stavby bez právoplatného rozhodnutia o súhlase na výrub drevín.

Takýto postup stavebného úradu v územnom konaní zodpovedá právnej úprave vyplývajúcej zo zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorou sa sledujú záujmy ochrany prírody a krajiny ako verejné záujmy aj vo väzbe na právnu úpravu vyplývajúcu z ust. § 62 ods. 4 stavebného zákona.

... Najvyšší súd SR v rozhodnutí vôbec nezohľadnil závažnú právnu skutočnosť... a to, že rozhodnutie orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny, ktorý vydal súhlas na výrub drevín v danej lokalite nadobudlo právoplatnosť a doposiaľ je platné... a dokonca, že výrub drevín na jeho základe bol zrealizovaný. ...

Námietky, ktoré uplatňujú žalobcovia v územnom konaní... jednoznačne smerujú, smerovali, resp. mali smerovať do iného správneho konania, vykonávaného v pôsobnosti orgánov ochrany prírody, ktoré sú kompetentné na výkon štátnej správy v súvislosti s ochranou drevín – správne konanie o vydanie súhlasu na výrub drevín...“

Sťažovateľka poukázala aj na skutočnosť, že najvyšší súd sa vôbec nezaoberal právnu situáciou vzniklou v dôsledku toho, že na tú istú stavbu bolo následne vydané rozhodnutie mestskej časti č. SU-2005,2006,2007/33482/44581-UR zo 17. júla 2007 o umiestnení stavby (ďalej len „druhé územné rozhodnutie“), ako aj rozhodnutie mestskej časti č. SU-2008/31350/41553-G/130-Km z 10. septembra 2008 o umiestnení stavby (ďalej len „tretie územné rozhodnutie“), ktorým bolo nahradené prvé územné rozhodnutie, teda najvyšší súd konal a rozhodoval o rozhodnutí správneho orgánu, ktoré bolo nahradené iným právoplatným rozhodnutím.

Podľa názoru sťažovateľky „... Najvyšší súd SR... napadnutým rozsudkom rozhodol:

a) tak, že vec vrátil na ďalšie konanie, ktoré sa zákonným spôsobom podľa ustanovení stavebného zákona nedá realizovať;

b) tak, že v ním nariadenom ďalšom konaní má byť odstránený nedostatok spočívajúci v absencii právoplatného rozhodnutia vydaného podľa ust. § 103 ods. 6 zákona o ochrane prírody, pri čom mu bolo známe, že toto rozhodnutie už právoplatnosť nadobudlo; a pritom zákon v územnom konaní vyžaduje len vyjadrenie,

c) tak, že stavebný úrad I. stupňa má rozhodovať o umiestnení stavby, ktorej časť je už právoplatne skolaudovaná;

d) tak, že sa nevysporiadal s právnou situáciou, že v danej veci je právoplatné „tretie“ územné rozhodnutie, na základe ktorého bolo vydané stavebné povolenie, ktoré je tiež právoplatné,

e) tak, že sa nevysporiadal s Metodickým usmernením Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR k postupu stavebného úradu v konaní o umiestňovaní a povoľovaní stavieb z hľadiska záujmov ochrany prírody podľa osobitného predpisu - ochrana drevín z 12.6.2006 vydaným na základe zákona, ktoré je pre stavebné úrady záväzné – negoval ho,

f) predvolanie na pojednávanie doručil tak, že nebola zachovaná vedľajšiemu účastníkovi 5-dňová lehota na prípravu pojednávania, čím porušil sťažovateľove ústavné práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces...“.

Namietané rozhodnutie najvyššieho súdu je podľa sťažovateľky „svojvoľné, nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť dôvodov a arbitrárne“, keďže najvyšší súd:

- neuviedol vo výroku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené, so zmätočným poukazom na § 250j ods. 4 druhú vetu OSP,

- rozhodoval vo veci prvého územného rozhodnutia, ktoré bolo nahradené iným právoplatným rozhodnutím, teda porušil zásadu *res iudicata*,

- ustanovenie § 115 OSP neaplikoval v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy, čím sťažovateľke znížil možnosť ochraňovať svoje práva v súdnom konaní.

Podľa názoru sťažovateľky postupom najvyššieho súdu a jeho rozsudkom došlo aj k neprimeranému zásahu do jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy z dôvodu nesprávnej interpretácie hmotnoprávných ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) a zákona č. 543/2002 Z. z. pri aplikácii práva v rámci územného a stavebného konania.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa Z. spol. s r.o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, boli porušené v konaní vedenom na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 5Sžp/10/2009.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR pod sp. zn.5Sžp/10/2009 zo dňa 12.01.2010 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinný vyplatiť sťažovateľovi všetky trovy konania, ako budú vyčíslené, v lehote do 1 mesiaca.“

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti, ako aj s obsahom vyžiadaného súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv zaručených v ústave a dohovore.

Predseda odvolacieho senátu najvyššieho súdu konajúceho vo veci na základe výzvy ústavného súdu v písomnom vyjadrení k sťažnosti č. k. KP 4/2010-53 z 10. júna 2010 okrem iného uviedol:

„Podľa mojej mienky sťažovateľ nebol účastníkom súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia (aktívne sa nedomáhal jeho zmeny, zrušenia podaním žaloby v zmysle § 250 veta prvá O. s. p.), ale svoju účasť na tomto konaní získal priamo zo zákona ako účastník predchádzajúceho správneho konania, tzn. že sťažovateľ vystupoval počas celého súdneho prieskumu v procesnom postavení zúčastnenej osoby. Ďalej sa domnievam, že pre oblasť správneho súdnictva sú ustanovenia o vedľajšom účastníctve vzhľadom na cit. § 250 O. s. p. ako aj charakter správneho súdnictva neaplikovateľné.

Tým, že všeobecný súd zrušil napadnuté rozhodnutie správneho orgánu (tzn. rozhodnutie o umiestnení stavby) nemohlo v prípade takto zúčastneného sťažovateľa dôjsť k namietanému zásahu alebo k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd...

Ak potom čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje ako „conditio sine qua non“ pre legitimáciu na podanie ústavnej sťažnosti zásah do práv sťažovateľa, takáto

podmienka u pôvodných účastníkov územného konania, ako osôb zúčastňujúcich sa na súdnom prieskume v celkom inej pozícii ako žalobca, nie je evidentne splnená.

Na základe uvedených skutočností som nútený... vysloviť pochybnosť, či sťažovateľ je aktívne legitimovaný na podanie ústavnej sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy...

K samotnému rozsudku napadnutému ústavnou sťažnosťou uvádzam za konajúci senát nasledujúce argumenty. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 12. januára 2010 sp. zn. 5 Sžp 10/2009 rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 06. novembra 2008 č. k. 1 S 82/2008-118 zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného č. A/2006/1821-HRC zo dňa 06.11.2006 ako aj rozhodnutie Mestskej časti Bratislava - Staré Mesto č. SU-2005,2006/33482/50197/UR-Ga zo dňa 02.08.2006 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

... sťažovateľ vyslovil nesúhlas s obsahom zápisnice súdu, že mal dostatok času na prípravu, tzn. spravidla najmenej 5 dni pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§115 ods. 2 O.s.p.).

K tejto námietke poukazujem, že sťažovateľ, ktorý bol právne zastúpený (JUDr. P. D.), si mal svoje právo uplatniť, resp. na jeho údajné porušenie poukázať priamo na pojednávaní, čo sa však (nestalo). Za tejto situácie je potom neprípustné (vzhľadom na podmienku vyčerpania opravných prostriedkov) sa tohto práva dovolávať až cestou podania ústavnej sťažnosti.

Ďalej sťažovateľ polemizuje (str. 6) s právnym záverom konajúceho odvolacieho súdu, pričom sa odvolával na Metodické usmernenie Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Domnievam sa, že najmä v argumentácii uvedenej na str. 8 a 9 sťažovateľ prekročil rámec čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo tu ide o spor týkajúci sa výkladu niektorých ustanovení zák. č. 543/2002 Z.z. medzi sťažovateľom a konajúcim súdom, tzn. sťažovateľ pasuje Ústavný súd Slovenskej republiky do pozície odvolacieho súdu (tzv. súd štvrtej inštancie) proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu. ...

Preto musím zdôrazniť s odkazom na čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, že sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Z tohto pohľadu konajúci všeobecný súd vyhodnotil uvedené Metodické usmernenie Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky ako právny názor ústredného orgánu

štátnej správy, ktorým v zmysle § 135 ods. 1 v spoj. s § 246c ods. 1 O. s. p. súd konajúci v správnom súdnictve nie je viazaný a v zmysle záverov obsiahnutých v odôvodnení rozsudku Najvyššieho súdu bol vyhodnotený ako nesprávny.

... podľa konajúceho senátu odôvodnenie napadnutého rozsudku obsahuje množstvo logicky usporiadaných argumentov, úsudkov a právnych záverov (najmä str. 8 a 9 odôvodnenia rozsudku), ktoré protirečia sťažovateľovej argumentácii o komplikovanej a nezrozumiteľnej argumentácii Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Skutočne, ak sa v čase rozhodovania na stavebnej parcele nachádzajú rastúce stromy a kríky a stavebný úrad rozhodne o umiestnení stavby bez vydania stanoviska príslušného odborného útvaru ochrany životného prostredia, potom za tohto stavu prejudikoval, ako bude rozhodovať v stavebnom konaní. Naopak, ak príslušný orgán v stanovisku výrub drevín nepovolí, potom stavebný úrad sa pri vydávaní územného povolenia vysporiadať s týmto zákazom, tzn. že môže byť navrhnutý iba taký pôdorys stavby, ktorý tejto skutočnosti vyhovuje.

K otázke nespokojnosti sťažovateľa (str. 10), že námietky uplatňované žalobcom v územnom konaní - zásah do záujmov ochrany prírody a krajiny, mali byť naopak uplatňované v inom správnom konaní, sa nebudem vyjadrovať, lebo úlohou správneho súdnictva je zaoberať sa so všetkými námietkami, ktoré sú pre súdny prieskum z hľadiska jeho predmetu relevantné. Nakoľko žalobca týmto brojil proti nezákonnosti postupu žalovaného správneho orgánu, bolo úlohou konajúceho senátu sa s týmito námietkami zaoberať. Naopak, postup preferovaný sťažovateľom... by znamenal pre súd nezákonný postup.

Takisto sa nemôžem stotožniť s hodnotením, ktorým sťažovateľ na str. 10 označil argumentáciu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k ochrane životného prostredia. Takéto hodnotenie potláča základnú charakteristiku a poslanie životného prostredia vyjadrenej nielen v právnom poriadku Slovenskej republiky ale aj v mnohých medzinárodnoprávných dokumentoch...

K námietke sťažovateľa, že senát neuviedol vo výroku rozsudku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené, a naopak v odôvodnení sa má nachádzať zmätočný poukaz na niektoré ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, odkazujem na odôvodnenie tejto úvahy konajúceho senátu, ktoré je vedené zásadou hospodárnosti súdneho konania. ...

S prihliadnutím na tieto závery za konajúci senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navrhujem, aby ústavnej sťažnosti... nebolo vyhovené.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§ 247 a nasl. OSP), t. j. v konaní, v ktorom fyzická osoba alebo právnická osoba

tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však prirodzene nemožno považovať za právo na úspech v predmetnom konaní (m. m. II. ÚS 4/94).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom najvyššieho súdu o nedostatku aktívnej procesnej legitímácie sťažovateľky na podanie sťažnosti ústavnému súdu, ktorý zdôvodnil tým, že zrušením správnu žalobou napadnutého rozhodnutia správneho orgánu nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu práv sťažovateľky „v procesnom postavení zúčastnenej osoby“ v rámci súdneho prieskumu.

V náleze ústavného súdu č. k. I. ÚS 219/07-42 z 13. marca 2008 vo veci sťažnosti sťažovateľky ústavný súd okrem iného uviedol: *Nemožno... v nijakom prípade spochybňovať, že v konaní vedenom krajským súdom sa rozhodovalo nielen o právach Občianskej iniciatívy, ale aj o právach sťažovateľky. ... Bolo povinnosťou krajského súdu vykladať ustanovenie § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, aby sťažovateľka nebola vylúčená z konania a aby sa neprimeraným spôsobom nezasahovalo do podstaty jej práva na súdnu ochranu. Skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok výslovne neoznačuje niekoho za účastníka konania, neznamena, že s ním konajúci súd nemôže v prípade potreby*

konať, ak sa účinky jeho postupu alebo jeho rozhodnutia týkajú základných práv, ktoré má takáto osoba zaručené v ústave alebo medzinárodnej zmluve (I. ÚS 23/01).“

Podľa § 250 ods. 1 OSP (účinného od 15. októbra 2008) účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Postavenie sťažovateľky v rámci súdneho prieskumu sa odvíjalo od ustanovení § 250 ods. 1 a § 93 ods. 1 OSP, keď konajúci krajský súd uznesením z 25. septembra 2008 pripustil jej vstup do konania ako vedľajšieho účastníka.

Z pohľadu ústavného súdu pre posúdenie otázky, či v namietanom konaní došlo k porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je rozhodujúca otázka charakteru procesného postavenia sťažovateľky v súdnom prieskume (vedľajší účastník na strane žalovaného správneho orgánu, ako s ňou konal krajský súd alebo účastník v zmysle § 250 ods. 1 druhej vety OSP, ako s ňou konal najvyšší súd), a preto ústavný súd námietku najvyššieho súdu o nedostatku aktívnej procesnej legitimácie sťažovateľky na podanie sťažnosti ústavnému súdu vyhodnodil ako nedôvodnú.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Sžp/10/2009.

1. Sťažovateľka predovšetkým namieta nesprávne právne posúdenie veci najvyšším súdom, ako aj nedostatočné odôvodnenie jeho právneho názoru vysloveného v namietanom rozhodnutí. Sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom najvyššieho súdu o nezákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v súvislosti s absenciou právoplatného rozhodnutia orgánu ochrany prírody na výrub drevín ako podkladu pre územné konanie. Podľa názoru sťažovateľky v územnom konaní sa záujmy ochrany prírody a krajiny

uplatňujú formou vyjadrenia k činnosti povoloanej podľa stavebného zákona, teda nie je potrebné rozhodnutie. Namietané rozhodnutie je podľa sťažovateľky svojvoľné, nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť dôvodov a arbitrárne. Proti namietanému rozhodnutiu tiež namieta, že najvyšší súd

- sa nevysporiadal s metodickým usmernením Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 12. júna 2006 (ďalej len „metodické usmernenie“) vydaným na základe zákona, ktoré je pre stavebné úrady záväzné,

- rozhodoval vo veci prvého územného rozhodnutia, pričom sa nevysporiadal so skutočnosťou, že v danej veci bolo následne vydané druhé územné rozhodnutie a tretie územné rozhodnutie, ktoré nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť, čím porušil zásadu *res iudicata*,

- *neuviedol vo výroku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené, so zmätočným poukazom na § 250j ods. 4 druhú vetu OSP,*

- predvolanie na pojednávanie doručil sťažovateľke tak, že nebola zachovaná 5-dňová lehota na prípravu pojednávania, čím došlo k porušeniu práv sťažovateľky podľa § 115 ods. 2 OSP.

Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitráry) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05,

II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

V odôvodnení namietaného rozhodnutia najvyšší súd svoje závery zdôvodnil takto:

„Najvyšší súd... preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní... a ...dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 250j ods. 2 písm. a/ O. s. p.), a preto podľa § 220 v spoj. s § 250ja ods. 3 záver O. s. p. napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného vrátane prvostupňového rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Pri svojom rozhodovaní Najvyšší súd vychádzal z toho faktu, že účastníci v svojich protikladných argumentoch vychádzali, resp. poukazovali na ust. § 103 ods. 6 v spoj. s § 9 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 2 zák. č. 543/2002 Z. z.

Podľa § 103 ods. 6 zák. č. 543/2002 Z. z. orgán štátnej správy, ktorý vedie konanie o veci, ktorou môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny, môže o veci rozhodnúť najskôr po tom, ako mu bolo doručené rozhodnutie orgánu ochrany prírody o vydaní alebo nevydaní súhlasu alebo povolení alebo nepovolení výnimky zo zákazu alebo vyjadrenie, ak sa podľa tohto zákona vyžadujú.

Podľa § 9 ods. 1 písm. a) a b) zák. č. 543/2002 Z. z. orgán ochrany prírody je dotknutým orgánom v konaniach podľa osobitných predpisov vo veciach ochrany prírody a krajiny, najmä ak ide o schválenie alebo zmenu územnoplánovacej dokumentácie alebo vydanie územného rozhodnutia.

Podľa § 9 ods. 2 zák. č. 543/2002 Z.z. orgán ochrany prírody ako dotknutý orgán uplatňuje záujmy ochrany prírody a krajiny najmä formou vyjadrenia alebo iného stanoviska k činnosti podľa osobitného predpisu.

Na základe uvedených ustanovení krajský súd spolu so žalovaným dospel k záveru, že vydanie územného rozhodnutia nie je v prejednávanej veci podmienené vydaním súhlasu na výrub drevín. Žalobca v odvolaní namietal, že toto odôvodnenie krajského súdu jednak je logicky nekonzistentné (str. 6 odvolania), a takýto stav nie je v súlade s judikatúrou

Ústavného súdu Slovenskej republiky (konkrétne v odvolaní poukazoval na nález I. ÚS 243/07 a IV. ÚS 14/07) a jednak krajský súd podľa žalobcu vágnym spôsobom konštatoval bez akýchkoľvek relevantných argumentov, úvah alebo právneho odôvodnenia, že jeho námietka týkajúca sa nutnosti vydať súhlas orgánu ochrany prírody pred územným rozhodnutím nie je dôvodná. ...

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd na str. 4 odôvodnenia najskôr zrekapituloval závery žalovaného, potom citoval texty ust. § 9, § 43 a § 103 ods. 6 zák. č. 543/2002 Z.z. a na záver vyslovil bez bližšieho logického odôvodnenia záver, že námietka žalobcu je nedôvodná. Takýto prístup krajského súdu nie je v súlade s príkazom na presvedčivé odôvodnenie obsiahnutým v cit. ust. § 157 ods. 2 O. s. p., nakoľko neponúka žiadne argumenty účastníkom, aby zistili dôvody, prečo ich argumenty, ktoré vytvárajú výkladový rámec pre aplikáciu sporných ust. § 9, § 43 a § 103 ods. 6 zák. č. 543/2002 Z.z. neboli presvedčivé a správne. Na základe uvedeného sa Najvyšší súd stotožnil s námietkou žalobcu, že odôvodnenie krajského súdu je zaťažené nedostatkom dôvodov, prečo námietka žalobcu nie je dôvodná a musel rozsudok krajského súdu zmeniť. ...

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného k námietke žalobcu o nutnosti vydania súhlasu pred vydaním územného rozhodnutia vyplýva, že nakoľko územné rozhodnutie ešte nezakladá právo na uskutočnenie stavby, prípadne iné využitie územia, jeho vydanie nemusí byť vždy podmienené predložením rozhodnutia o vydaní súhlasu na výrub drevín a [prvostupňový] stavebný úrad v svojom rozhodnutí vo výroku na str. 8 bod 19. určil k stavebnému konaniu predložiť právoplatné rozhodnutie na výrub drevín v súlade s predmetom návrhu. Takáto formulácia je však založená na nesprávnom právnom výklade príslušných právnych noriem spôsobom, ktorý nevyhovuje príkazu legality adresovanému prostredníctvom § 3 ods. 1 Správneho poriadku správnym orgánom. ...

Podľa § 250j ods. 2 písm. a) O. s. p. súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie, ak rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. ...

V danom prípade odvolací súd konštatoval, že pri aplikácii ust. § 9 ods. 1 a 2 a § 103 ods. 6 zák. č. 543/2002 Z.z. došlo k ich nesprávne právne výkladu.

Na základe uvedeného Najvyšší súd konštatuje, že právny záver prezentovaný žalovaným nemá oporu v hore uvedených ustanoveniach na základe týchto argumentov.

Nielen stavebné konanie samotné ale aj územné konanie predstavuje konanie o veci, ktorou môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny, a nie je možné vylúčiť, že aj výrazným spôsobom. Otázkou, či záujmy ochrany prírody a krajiny sú v konkrétnej veci skutočne dotknuté, a to aj vzťahom do budúcnosti, a pokiaľ áno, potom v akom rozsahu a s akými následkami, o tom má právomoc rozhodnúť orgán ochrany prírody a krajiny vo forme vyjadrenia alebo iného stanoviska. Stavebný úrad nesmie nechať nepovšimnuté záujmy ochrany prírody a krajiny (§ 103 ods. 6 zák. č. 543/2002 Z.z.) a vyjadrenie alebo iné stanovisko musí vyhodnotiť ako nevyhnutný podklad pre rozhodnutie. Tento záver má aj podklad v ust. § 39b ods. 3 písm. b) a ods. 5 Stavebného zákona

Podľa § 39b ods. 3 písm. b) Stavebného zákona rozhodnutie o využívaní územia sa vyžaduje na zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a inými spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzkovým zariadením na osvetlenie a údržbu zelene.

Podľa § 39b ods. 5 Stavebného zákona rozhodnutie o využívaní územia sa zlučí s rozhodnutím o umiestnení stavby, ak sa má na pozemku, ktorého sa rozhodnutie týka, uskutočniť aj stavba.

S prihliadnutím na čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky a § 17 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí pre Najvyšší súd vyplýva záver, že verejný záujem na ochrane životného prostredia ako základného predpokladu existencie ľudskej bytosti je mimoriadny a preto právny poriadok Slovenskej republiky jej venuje zvýšenú pozornosť a na základe uvedeného je prípustné výkon niektorých práv jednotlivca obmedziť. Najmä toto je markantné v prípade stretu verejného záujmu na ochrane životného prostredia a súkromných práv, ktorým je napríklad vlastnícke právo, ktorých obsah (pre vlastníctvo je to čl. 20) a zvýšená ochrana v správnom súdnictve (čl. 46 ods. 2 veta druhá) sú zakotvené priamo v Ústave Slovenskej republiky. Pritom k obsahu vlastníckeho práva k pozemkom jednoznačne prislúcha právo na realizáciu stavby.

Potom je celkom prirodzené, že zákonodarca prostredníctvom ust. § 4 ods. 1 zák. č. 543/2002 Z.z. zakotvil všeobecnú prevenčnú povinnosť nielen štátu ale aj jednotlivcov,

aby vzhľadom na zachovanie zdravého životného prostredia prispôsobili vykonávanie svojich činností tak, aby nedošlo k poškodeniu životného prostredia alebo jeho, pre existenciu jednotlivca nenahraditeľných zložiek, a ďalej v špeciálnych ustanoveniach, ktorým je napríklad § 9 ods. 1 a 2 zák. č. 543/2002 Z.z. ako aj ust. § 39a Stavebného zákona, túto prevenčnú povinnosť bližšie rozviedol pre podmienky výkonu vlastníckeho práva v územnom plánovaní. ...

Najvyšší súd zdôrazňuje, že pri svojom posudzovaní závažnosti zisteného skutkového stavu vychádzal z predmetu zák. č. 543/2002 Z.z., ktorý je vo forme verejného záujmu na sektorovej ochrane životného prostredia vyjadrený v jeho ust. § 1 ods. 1 nasledovne - tento zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cieľom prispieť k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utvárať podmienky na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

Potom Najvyšší súd nemôže akceptovať právnu situáciu, kedy s vedomím, že na dotknutom území, kde sa v čase rozhodovania nachádzajú rastúce stromy a kríky, stavebný úrad rozhodne o umiestnení stavby, tzn. že za tejto situácie nie je možné vylúčiť budúci stav, kedy určitá plocha bude zastavaná stavbou, v dôsledku čoho budú musieť byť logicky zlikvidované, resp. odstránené všetky prekážky dotknuté vrátane tam existujúcich porastov (a to aj v budúcnosti) touto stavbou. Z tohto dôvodu je potom irelevantné tvrdenie, že toto rozhodnutie ešte nezakladá právo na uskutočnenie stavby. ...“.

V súvislosti s preskúmaním namietaného rozsudku najvyššieho súdu, ktorý bol vydaný v konaní podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku, treba podľa názoru ústavného súdu predovšetkým zohľadniť špecifiká tohto konania (správne súdnictvo).

V konaní podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku súdy preskúmavajú „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 OSP).

Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Inými slovami, treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Cez tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posudzoval aj dôvodnosť námietok sťažovateľky proti namietanému rozsudku najvyššieho súdu.

Pre posúdenie ústavnosti vo vzťahu k odôvodneniu namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu považoval ústavný súd za kľúčové zistenie, či spôsob, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoj právny záver o nezákonnosti postupu a rozhodnutí správnych orgánov, ako aj záver o nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom, je ústavne konformný. Inými slovami, úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy.

Ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorý v danom prípade konal ako správny súd podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku v odvolacom konaní proti rozsudku krajského súdu, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozhodnutím krajského súdu a zároveň v kontexte s rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali. Podľa názoru ústavného súdu sa odôvodneniu právneho názoru najvyššieho súdu v namietanom rozhodnutí nedá vyčítať svojvoľnosť. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchýlili od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne popreli ich účel a význam. V danom prípade aplikácia a výklad dotknutých ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z., ako aj stavebného zákona plne korešponduje so zisteným skutkovým stavom, a nie je popretím ich zmyslu.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd logicky a vo vzájomne neodporujúcich si súvislostiach odôvodnil svoj právny záver o tom, že vydanie územného rozhodnutia v územnom konaní je podmienené vydaním právoplatného rozhodnutia orgánu ochrany prírody o súhlase na výrub drevín. Výklad dotknutých ustanovení právnych predpisov uskutočnený najvyšším súdom akcentuje ich účel a zmysel a zároveň je súladný s ústavným príkazom obsiahnutým v čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení namietaného rozhodnutia, ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07) vyslovil, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nezahŕňa v sebe záruku úspechu v konaní. Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa predstáv účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia týchto práv sťažnosťou pred ústavným súdom.

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu v danej veci je zdôvodnený zrozumiteľným spôsobom, ktorý ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný. Zo záverov najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu.

Sťažovateľka sa v sťažnosti odvolávala na metodické usmernenie, s ktorým sa najvyšší súd podľa jej názoru v odôvodnení namietaného rozhodnutia nevysporiadal. Uvedené metodické usmernenie vydalo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky pre postup stavebných úradov podľa stavebného zákona vo väzbe na pôsobnosť orgánov ochrany prírody podľa zákona č. 543/2002 Z. z. v súvislosti s ochranou drevín.

V súvislosti s touto námietkou ústavný súd znovu pripomína, že v konaní podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku súdy preskúmavajú „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP). Zákonnosťou rozhodnutí a postupov je ich súlad s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Ústavný súd k metodickému usmerneniu, na ktoré sa sťažovateľka odvoláva, uvádza, že ide o vnútorný akt verejnej správy, ktorý smeruje dovnútra určitého systému orgánov verejnej správy (v tomto prípade ide o stavebné úrady). Tieto akty nie sú všeobecne záväzné, nie sú prameňom správneho práva, a preto nemôžu byť pre súd záväzné.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Z uvedeného vyplýva, že sudcovia nie sú viazaní nielen podzákonnými normami, ale ani normami, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky (m. m. III. ÚS 64/00).

Sťažovateľka namietala aj porušenie zásady res iudicata postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní, keď rozhodoval vo veci zákonnosti prvého územného rozhodnutia, pričom v danej veci bolo následne vydané druhé územné rozhodnutie a tretie územné rozhodnutie o umiestnení tej istej stavby, ktoré nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť. Podľa sťažovateľky najvyšší súd tak konal a rozhodoval o rozhodnutí správneho orgánu, ktoré bolo nahradené iným právoplatným rozhodnutím.

Ústavný súd sa nestotožňuje s právnym názorom sťažovateľky, že v namietanom konaní najvyšší súd opakovane rozhodoval o tej istej veci. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 6 Cz 10/69 z 31. marca 1969, podľa ktorého: „Totožnosť veci je daná jednak totožnosťou účastníkov, jednak totožnosťou predmetu rozhodovania; v prieskumnom konaní podľa § 244 a nasl. OSP by išlo o totožný predmet rozhodovania, keby opravný prostriedok smeroval proti tomu istému rozhodnutiu, ktoré už bolo súdom preskúmané“ Z uvedeného vyplýva, že o prekážku veci právoplatne rozhodnutej by išlo vtedy, ak by predmetom prieskumu najvyššieho súdu v správnom súdnictve bolo totožné územné rozhodnutie, čo nie je prípad sťažovateľky. Územné rozhodnutia, ktoré boli následne vydané na tú istú stavbu, nie sú totožné s rozhodnutím, ktoré bolo predmetom prieskumu v namietanom konaní, dôkazom čoho je aj skutočnosť, že podmienky na umiestnenie stavby boli v týchto územných rozhodnutiach určené odlišne ako v prvom územnom rozhodnutí. Okrem iných, podkladom na vydanie druhého územného rozhodnutia bolo aj rozhodnutie o vydaní súhlasu na výrub drevín, ktoré pri vydaní prvého územného rozhodnutia absentovalo.

Vo vzťahu k uvedenej námietke ústavný súd tiež uvádza, že podľa § 250i ods. 1 OSP pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. V nadväznosti na to ústavný súd konštatuje, že žalovaný správny orgán rozhodol o odvolaní proti prvému územnému rozhodnutiu 6. novembra 2006. Druhé územné rozhodnutie bolo mestskou časťou vydané až 17. júla 2007, pričom právoplatnosť nadobudlo na základe rozhodnutia žalovaného z 3. októbra 2007. Tretie územné rozhodnutie bolo mestskou časťou vydané 10. septembra 2008, ktoré

v spojení s rozhodnutím žalovaného z 31. marca 2009 nadobudlo právoplatnosť 24. apríla 2009. Z uvedeného vyplýva, že pre najvyšší súd bol rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase rozhodnutia žalovaného o odvolaní proti prvému územnému rozhodnutiu (6. november 2006), teda v čase, keď druhé územné rozhodnutie a tretie územné rozhodnutie neboli vydané.

Podľa názoru ústavného súdu je vecou žalovaného správneho orgánu, aby sa v ďalšom konaní vysporiadal s právnou situáciou, že na tú istú stavbu boli následne vydané druhé územné rozhodnutie a tretie územné rozhodnutie, ktoré nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť, a že na stavbu hlavného objektu bolo sťažovateľke vydané právoplatné stavebné povolenie.

Prejavom arbitrárnosti namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu je podľa sťažovateľky aj to, že najvyšší súd neuviedol vo výroku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené (§ 250j ods. 4 OSP).

V odôvodnení namietaného rozhodnutia sa v tejto súvislosti uvádza:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky neuviedol vo výroku zrušujúceho rozsudku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené (§ 250j ods. 4 prvá veta O. s. p.), nakoľko dôvodom podania tejto informácie súdom je v zmysle § 250j ods. 4 veta druhá O. s. p. poskytnúť podklady pre posúdenie prípustnosti možného odvolania proti rozsudku súdu. Nakoľko proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu vydaným v správnom súdnictve sú nielen generálne (§ 246 c ods. 1 O. s. p.) ale aj špeciálne (§ 250ja ods. 6 O. s. p.) prípustné opravné prostriedky, potom nie je možné ust. § 250j ods. 4 O. s. p. na výroky rozhodnutí Najvyššieho súdu aplikovať.“

Možno prisvedčiť názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého ustanovenie § 250j ods. 4 OSP nemá v prípade rozhodnutí najvyššieho súdu v konaniach o správnej žalobe praktický význam vzhľadom na to, že proti rozhodnutiam najvyššieho súdu v správnom súdnictve nie sú generálne ani špeciálne prípustné opravné prostriedky. Formálny nedostatok namietaného rozhodnutia spočívajúci v tom, že vo výroku absentuje ustanovenie právneho predpisu

(OSP), podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené, nemožno hodnotiť ako porušenie práva na súdnu ochranu o to viac, že obsah tejto informácie je obsiahnutý v odôvodnení namietaného rozhodnutia (čím bola zároveň naplnená požiadavka na ústavne konformné odôvodnenie súdneho rozhodnutia). Výrok rozsudku v tejto časti je rozhodujúci len na posúdenie prípustnosti odvolania (§ 250j ods. 4 druhá veta OSP), ktoré proti rozsudku najvyššieho súdu nie je prípustné.

Aj napriek formálno-právnemu nedostatku namietaného rozhodnutia, ktorý spočíva v neuvedení vo výroku rozhodnutia príslušného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené (ale iba v jeho odôvodnení), ústavný súd nemá dôvod konštatovať porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným rozhodnutím. Naznačená úvaha je výsledkom uplatňovania požiadavky materiálneho právneho štátu, ktorá nezakladá právomoc ústavného súdu výlučne v dôsledku formálneho nerešpektovania procesno-právnej normy. Právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva je daná len v tom prípade, ak porušenie formálneho pravidla v konaní všeobecného súdu má za následok zároveň zabránenie účastníkovi konania ovplyvniť výsledok konania, ktorým je rozhodnutie o práve, ktoré je predmetom poskytovania ochrany zo strany konajúceho všeobecného súdu.

Sťažovateľka napokon namietala, že nedoručením predvolania na pojednávanie tak, aby bola zachovaná lehota na prípravu pojednávania (spravidla 5 dní), jej bola znížená možnosť ochraňovať svoje práva v konaní pred najvyšším súdom.

V súvislosti s touto námietkou sa ústavný súd stotožnil s názorom najvyššieho súdu, že sťažovateľka, ktorá bola v konaní pred najvyšším súdom kvalifikovane právne zastúpená advokátom, si mohla a mala svoje právo uplatniť, resp. na jeho porušenie poukázať priamo na pojednávaní a z tohto dôvodu žiadať o odročenie pojednávania, čo však sťažovateľka, ako to vyplýva z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom, neurobila. Preto ústavný súd námietku sťažovateľky, ktorá toto svoje právo uplatnila po prvýkrát v konaní pred ústavným súdom, vyhodnotil podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú. Keďže sťažovateľka ani len netvrdila, že túto podmienku nespĺnila z dôvodov

hodných osobitného zreteľa, zo strany ústavného súdu vôbec neprichádzal do úvahy postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pre úplnosť ústavný súd poznamenáva, že právny zástupca sťažovateľky sa na základe predvolania riadne a včas ustanovil na pojednávanie pred odvolací súd, na ktorom dostal priestor na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu, na zaujatie stanoviska k argumentom protistrany, aj na predloženie listinných dôkazov, čo aj využil. Preto v okolnostiach prípadu sťažovateľky nemožno konštatovať, že by v dôsledku nedoručenia predvolania na pojednávanie v súlade s § 115 ods. 2 OSP bolo sťažovateľke ako vedľajšiemu účastníkovi v konaní pred najvyšším súdom znemožnené realizovať jej procesné práva.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžp 10/2009 a jeho rozsudkom z 12. januára 2010 porušené neboli.

2. Sťažovateľka v súvislosti s rozsudkom najvyššieho súdu namietala aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy. Neprimeraný zásah do svojho vlastníckeho práva sťažovateľka odôvodnila nesprávnou interpretáciou hmotnoprávných ustanovení stavebného zákona a zákona č. 543/2002 Z. z. pri aplikácii práva v rámci územného a stavebného konania. Z uvedeného vyplýva, že namietané porušenie tohto základného práva sťažovateľka odvodzuje od ňou tvrdeného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na už uvedený spôsob odôvodnenia sťažovateľky vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že keďže nedošlo k zisteniu porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžp/10/2009 z 12. januára 2010 nebolo porušené ani základné právo sťažovateľky vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O uložení povinnosti niektorému z účastníkov konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, rozhoduje ústavný súd podľa „*výsledku konania*“ (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) zohľadňujúc, či bola sťažnosť dôvodná, teda či ústavný súd vyslovil porušenie základných práv alebo slobôd sťažovateľa zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve vo veci samej.

Keďže v uvedenom prípade ústavný súd rozhodol, že sťažovateľkou označené základné práva zaručené v ústave a právo zaručené v dohovore porušené neboli, uvedeným návrhom sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2011